

УДК 347.9

Шиян Д.С.¹, Чорна Д.С.²

¹ канд. юрид. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Ю-111 НУ «Запорізька політехніка»

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИНЦИПУ ГЛАСНОСТІ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

Багато країн перебувають у процесі судової реформи з метою покращення судової системи та забезпечення її більшої відкритості. Вивчення гласності в цьому контексті є обов'язковим для вдосконалення законодавства та процедур.

Зародження і розвиток принципу гласності в судовій діяльності мають вікові коріння, відзначаючи свою наявність ще в Давньому Римі та в історії Київської Русі. Цей принцип знайшов віддзеркалення в різних історичних періодах, і незалежно від контексту розвитку, завжди визнавався як важливий атрибут судової системи.

Гласність означає доступність, відкритість та публічність перед громадськістю, а також контроль дій та рішень владних структур. Цей принцип вимагає, щоб дії влади були доступні для громадського обговорення та контролю. Поняття гласність, відкритість і публічність часто використовуються взаємозамінно.

У юридичній доктрині, принцип публічності визначається як демократичний принцип судочинства, який передбачає, що розслідування та вирішення кримінальних та цивільних справ повинні

відбуватися перед публічним (державним) органом незалежно від інтересів зацікавлених осіб.

Сутність принципу публічності полягає в тому, що в умовах гласності важко або навіть неможливо засудити невинного і призначити надмірно суворе покарання. Цей принцип, як невід'ємна частина справедливості в судових процесах, має різноманітні аспекти. Зокрема, усі міжнародні норми, що стосуються здійснення правосуддя, визнають публічність судових розглядів як обов'язковий елемент їх справедливості. Головна мета принципу публічності судових процесів полягає в тому, щоб захистити сторони від таємного судочинства, яке не піддається громадському контролю. Цей принцип гарантує, що рішення суду буде обґрунтованим та справедливим, і сприяє збереженню довіри громадськості до судових органів на всіх рівнях.

Згідно з чинним законодавством України та дослідницькими підходами, принцип публічності включає в себе вимогу розглядати кримінальні справи, розслідувати їх та вирішувати цивільні та адміністративні справи лише перед відповідними незалежними органами, незалежно від поглядів зацікавлених осіб. Крім того, службові особи зобов'язані діяти в рамках судового процесу в офіційному порядку, від імені держави. Принцип публічності передбачає, що органи судової влади повинні розглядати та вирішувати справи відкрито та прозоро.

Отже, поняття та характеристика принципу гласності судового процесу відображають важливі аспекти забезпечення відкритості та контролю над діяльністю судових органів у правових, демократичних державах. Принцип гласності розглядається як важлива складова правосуддя та гарант того, що діяльність судових органів відбувається під контролем громадськості та захищає інтереси суспільства.